Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bez Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bez peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots sestdeenâm no plkst. 8 sahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas slejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

35. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 44. Sestdeen, 3. nowembrî. 1890.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bez tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bez daudz peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Jehsis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; **Landonâ:** pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; **Jaunjelgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudzes mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdzu, tahdas apstellechanas laipni peenemt.

Politikas pahrskats.

Wahzija. Berlinê, 12. now. (31. okt.). Wakar notika Pruhschu semessaimneezibas padomê sewischka sapulze, kurâ ari pats keisars peedalijàs, nemdams dalibu pee apspreedumeem. Sawâ runâ winsch sewischki eeteiza, ka esot wajadsigs par to ruhpetees, ka lai strahdneeku dsihwiba un weseliba buhtu apsargatas strahdajot ar lauksaimneezibas maschinam.

— Hamburgâ isgahjuschàs swehtdeenas wakarâ notika asinains zihninsch starp streikodameem schejeenes un swescheem stikla fabriku strahdneekeem, pee kam rewolweri tika isleetoti. Kahds zitureenes strahdneeks tika galwâ eewainots. Trihs galwenakee wadoni apzeetinati un ismekleschana eesahkta.

Franzija. Parisê schinîs deenâs usturejàs Danu tronaprintschu pahris, kureem par godu presidents Karno scho zeturtdeen isrihkoja goda meelastu, uz kuru bija eeluhgti ministru-presidents Freisinê, ahrleetu ministers Ribo, Kreewu wehstneeziba un Danijas un Sweedrijas suhtni.

Belgija. Briselê iszehluschees strahdneeku nemeeri. Kahdi 10,000 wihru ar sarkaneem karogeem un musikas koreem gahja pa eelam, marseljezu dseedadami. Pilsehtas namâ nemeerneeku suhtitee nodewa rakstu, kurâ pretojàs pastahwoschai zelschanas kahrtibai, tomehr tautas weetneeki neapnehmàs, winu pretestibu eewehrot.

Austro-Ungarija. Bija ispauduschàs walodas, ka keisareene Elisabete, kura tagad apzeko Widusjuhras peekrastes, apmekleschot ari pahwestu Leonu. Schahdas sinas teek atsauktas par nepareesam.

Anglija. Londonâ, 11. now. (30. okt.). Lordmajora goda meelastâ lords Salisberis tureja eerasto runu, kurâ sazija, ka pee politiskàs debess wisas sihmes rahdot uz meeru un starp schihm meera sihmem peeminams ari Kreewijas Tronamantneeka gaidamais apmeklejums Indijâ. Tas warot preeksch Kreewijas un Indijas tikai labu nest. Tahlak Salisberis pasludinaja, ka tikuschi noslehgti lihgumi ar Italiju un Portugali, par semes ihpaschumu Afrikâ.

Greekija. Kehninsch atklahja tautas weetneeku sapulzi ar trona runu, kurâ winsch wispirms peemineja dehla dehla peedsimschanu. Tahlak winsch isskaidroja, ka Greekija wehlotees labako satiksmi ar wisàm zitàm walstim. Waldiba nopeetni ruhpeschotees uslabot naudas buhschanas, lai walsts spehtu ispildit wisus sawus peenahkumus. Pee sapulzes atklahschanas bija klaht ari Leelknass Pawils, kas tika lihds ar kehninu sirsnigi apsweizinats.

— Atenê, 11. now. (30. okt.) Keisariskà Augstiba Leelkuass Tronamantneeks wakar wakarâ nonahza Patrâ un tika sposchi sanemts. Keisariskà Augstiba apmeklês Olimpiju, Epidamu un Mikenu, pawadits no Greeku senibu generaldirektora, un tad doschotees uz Ateni, kur palikschot 14 deenas.

Wehstules un sinojumi.

(„Mahjas Weesa" originalas korrespondenzijas.)

No Zehsim. 16. oktobrî kahdam Wez-Raunas pagasta tirdsneekam, no Zehsu leelà tirgus uz mahju brauzot, tà sauzamâ Raunu silâ uskrituschi laupitaji. Atgadijums schahds: Bijis Zehsu tirgû, gribedams pahrdot nokautu wepri, 15 podu smagu, bet pahrdoschana naw isdewusees, kadehl brauzis atpakal sawâs mahjâs, Zehsis wehl panemdams 10 podu sahls. Minetâ silâ brauzot, sirgs gahjis solôs, un pats, ismaldijees bez meega, — eesnaudees. Bet tanî brihdî gadijuschees laupitaji; panehmuschi sirgu pee galwas un eewedduschi to meschâ, tad jautajuschi wezo, uz kureeni tas brauzot. Taî azumirklî istruhzees brauzejs un uzlehzis sehdu ratôs, bet tuhlin dabujis belseenu pa galwu, pehz tam otru, tà ka palizis bez samanas. Wehlak no duluma jeb no siteeneem atjehdzees un sahzis pa meschu malditees, kamehr wispehdigi silâ pamanijis uguni spihdam; sahzis eet uz to pusi un pehdigi isgahjis uz meschasarga Buka mahju. Tur eegahjejs sawas behdas isteizis; B. gataws nelaimigam tuhlit eet lihds; zelâ satikuschi uradniku, kas no Zehsim brauzis uz Wez-Raunu; isteikuschi winam leetas zehloni, tas tuhlin sahzis atgadijumu ismeklet. Silâ, kur sirgu meschâ weduschi, atrastas sleedes, tahlak meschâ, pehz kahdas ½ werstes atraduschi sirgu ar wisu aizjuhgu, bet wesumâ naw wairs neneeka atradees. Sahkuschi tahlak meklet. B. pamanijis, ka kahdâ smalzê preeditem sari aplausiti; sahkuschi pa lauzumu eet tahlak, kamehr uz reisi B. kahja eeslihkusi kahdâ mihkstâ weetâ. Tuhlin meklejuschi tahlak un atraduschi semê eeraktu wepri un sahli. Pehz pehdam dabuti ari paschi laupitaji rokâ, proti R. mahju saimneeks K. ar sawu peedsihwotaju P., kuri tuhlin apzeetinati. P. tuhlin atsinees par wainigu un isteizis, ka abi ar saimneeku usbrukumu isdarijuschi. Laundarus eesuhtija Zehsu polizijai. J. P.

No Krona-Preekuleem. 21. oktobrî kahds kurpneeks isrihkoja B. mahjâs dsimschanas deenas balli, uz kuru saluhdsis daudz weesu, kuri ari pa pilnam eeraduschees. Bet tawu brihnumu! Luhgtee weesi eeraudsijuschi ari kaiminu krogus papu ar alus kurweem, kas nostahjees kahdâ peemalê un duhschigi korke pudeles walâ, tomehr alus nedod bez naudas, par katru pudeli jamaksà 6 kap. Weesem jauni brihnumi, uz dsimum deenu nahkuschi un nu jaluhko mazinsch rokâ un japurina! Un kam naudas naw lihds, tam japaleek tukschâ. Atkal kahds jauns isrihkojums. Kahds no weesem.

No Krona-Preekuleem. Pee Preekulu pagasta tagad ar wisàm darischanam peeweenojàs Zehsu mahzitaja pagasts un kà zerams, tad Jahneneeschu pagasts ari peeweenosees, jo Jahneneeschu weetneeku pulks peekriht pee Preekuleescheem, tik pagasta wezakais wehl pilnigi negrib peeweenotees, bet behrnus wisi jaw wada Preekulu misterijas skolâ, kur nupat jaw sahk peetruhkt telpas. Bet ja wehl nahk klaht tee, kas aiskawejàs wasaras gaitâ, tad buhs deesgan behdigi, tik knapâs telpâs rihkotees. Uz to wisadâ sinâ wajadsetu wehribu greest pagasta amata wihreem. Zeresim, ka Preekuleeschi, kas tik daudz puhlinu pahrzeetuschi, ari ar to nepaliks aiskaweti. Preekuleeschi ir pagasts, kas sawôs zihninôs nepalika ziteem pakal un ir ari wihri, uz kureem war stutetees. J. P.

No Skultes. 27. septembrî no rihta nodega schejeenes Leel-Mirschu mahja. Uguns leesmam krita par laupijumu daschadas saimneezibas leetas, labiba, kustonu bariba un ari kahds sirgs. Nejaudajuschi isglahbt ari eekschâ esoscho naudu, kahdus 300 rubkus. Saudejumi loti leeli, kaut gan ehka ir apdroschinata schejeenes sawstarpigâ ugunsapdr. beedribâ par 600 rbl. — Schauschaliga wehsts muhs pahrsteidsa, ka schejeenes Alksnes mahjas saimneeka 17 gadu wezà meita esot 6. oktobrî nokosta no Salsemneeku mahjas suneem. Minetas deenas wakarâ nelaimigà jaunawa nahkusi no lauka uz mahju. Zelsch uz Alksnes mahju wed gar Salsemneekeem, bet wina negahjusi tur, bet metusi leelu lihkumu, bihdamàs no niknajeem suneem, kuru Salsemneekôs ir leels wairums. Bet modrigee suni winu tomehr pamanijuschi un dewuschees winai nikni wirsû. Nabadzite, leelisku pahrbihjusees un wairak bruhtschu dabujusi, pakritusi gar semi un nobeigusees. Suni bijuschi winu stipri saplosijuschi. Otrâ deenâ Salsemneeku saimneeks nejauschi usgahjis nelaimigàs lihki uz sawa tihruma. Wezaku waimanas un sirdssahpes par sawu weenigo, schahdâ behdigâ nahwê miruscho meitu ir neaprakstamas. Waironis.

No Jaun-Peebalgas. Isgahjuscho nedelu garpirkstaini ir luhkojuschi sawu lomu ismehginat pee schejeenes muischas pahrwaldneeka, Sahschas kunga; bet schoreis wineem nebij laimejees. Muischas pahrwaldneeka laulata draudzene tos bij pee laika manijusi. Sagli jaw bij wairak

Feletons.

Wahzu amatneeku beedribas 25-gadu pastahwibas swehtki.

„Wahzu" amatneeku beedriba — kas mums ar to par dalu? Mums pascheem sawu beedribu daudz, kas pelna eewehroschanu, kas strahdà paschu tautai par labu; mehs negribam, ka mums pasneedz sinas par beedribu, kura strahdà zitai tautai par labu, bet newis mums, Latweescheem!" Tà warbuht daudzi no zeen. lasitajeem domàs, islasijuschi scha rakstina wirsrakstu. Bet tà nebuht naw! Schi beedriba pelna gan, ka ari Latweeschu laikraksti godam peemin winas gawilu deenu.

Kà nosaukums rahda, beedriba dibinata ar to noluhku, kalpot it sewischki amatneekeem par labu. Preeksch 25 gadeem Rigâ pastahweja jaw daudzas un daschadas beedribas, bet tahs wisas bija amatneekeem nepee-ejamas, un ja ari bij pee-ejamas, tad tomehr weenkahrscham amatneekam atmeta par maz labumu. Tà tad nu bija dibinata beedriba, kur katrs, tiklab amatneeks, kà kursch katrs zits pilsehtas eedsihwotajs wareja eestahtees par beedri un baudit wisus tos labumus, ko beedriba pasneedza. Ka beedribâ pirmâ laikâ bija par beedreem loti daudz ari Latweeschu, it sewischki amatneeku, pats par sewi saprotams, jo Latweescheem peemiht neatturama dsihschanàs pehz prahta isglihtibas un tanî laikâ zitas tahdas beedribas Rigâ nebija. Rigas Latweeschu beedriba tika dibinata wehlaku. Saprotams, ka wehlakâ laikâ, kad sahka Latweescheem pascheem zeltees beedribas, ari Latweeschu beedru skaits sche gadu no gada masinajàs.

Sewischki eewehrojami ir Wahzu amatneeku beedribas jautajumu wakari, kurôs par isskaidrotajeem peedalàs eewehrojamakee mahziti wihri, to starpâ ari daschi muhsu tautas dehli. Ne masak pelna eewehroschanu daschadi preekschlasijumi, kurus isrihko beedreem un beedru dahmam.

Jautajumu wakarus, preekschlasijumus u. t. t. pasneedz pehz eespehjas ari muhsu Latweeschu beedribas, it sewischki tas sakams no Rigas Latweeschu beedribas; tadehl ween wehl nebuhtu wajadsigs, Wahzu amatneeku beedribu Latweescheem sewischki eewehrot. Bet, luhk, zaur ko schi beedriba it sewischki Latweescheem eewehrojama, ta ir no winas dibinatà amatneezibas skola!

Schi skola dibinata tanî noluhkâ, lai pazeltu muhsu amatneeku kahrtu augstakâ isglihtibas stahwokli wispahri, kà ari lai amatneeku mahzeklus teoretiski sagatawotu preeksch winu amata. Skolai ir septinas klases; apakschejâ klasê teek usnemti amatneeku mahzekli, kuri pat ne lasit neprot. Tà ka mahzibas stundas notur pa wakareem, pehz beigteem deenas darbeem, tad katram mahzeklim ir dota eespehja, netik ween wispahri tahlak isglihtotees, bet it sewischki preeksch sawa turpmakà amata teoretiski kreetni sagatawotees. Ja uszihtigs skolneeks wisas klases istaisa zauri, tad winsch wehlak dsihwê eenem eewehrojamu stahwokli netik ween kà kreetns amatneeks, bet ari kà preeksch sawas kahrtas peeteekoschi isglihtots zilweks sadsihwê. Uszihtigakee skolneeki teek wehl jo wairak uz sazenschanos usskubinati zaur daschadàm atsihschanas dahwanam, kuras teek pasneegtas no skolai labprahtigi dahwato kapitalu prozentem; ari naudas pabalsti teek uszihtigakeem skoleneem doti. Sche nu skola it sewischki ispelnas pateesu atsinibu, ka neteek nemaz luhkots uz to, kahdai tautibai katrs skolens peeder; weenigi wina gara dahwanas teek eewehrotas!

Skolai ir apmehram kahdi 300 skoleni, no kureem droschi leelakà dala buhs — Latweeschu tautibas mahzekli. Zik daschs labs muhsu tautas dehls, skolu pabeidzis, ne-eenem it eewehrojamas weetas kà grahmat-wedejs; jo skola isrihko par lehtu naudu ari sewischkus grahmatu weschanas kursus preeksch pee-auguscheem. Turpmak skolâ mahzibas tiks pasneegtas Kreewu walodâ, zaur ko skola nahks wehl jo leelakâ wehrtibâ.

Tadehl, kamehr mums pascheem naw sawas tik pat plaschas amatneezibas skolas — kas, kà domajams, tik drihz ari nenotiks, — tamehr mehs tik waram ar atsihschanu scho skolu uzluhkot.

Kahdu atsihschanu un peekrischanu schi amatneezibas skola wispahri bauda, to peerahda isgahjuscho sestdeen noswinetee beedribas 25 gadu pastahwibas swehtki, kur tika schai skolai par labu dahwatas it prahwas sumas. Un schahda pabalsta winai ari bija nepeezeeschami wajadsigs, tadehl ka winai paschai maz lihdzeklu pee rokas, un skolas naudu nedrihkst sadahrdzinat, ja negrib, ka lai mahzekli atraujàs, skolu apmeklet.

Pasneegschu te kahdas ihsas sinas par pascheem swehtkeem pehz schejeenes laikraksteem.

Swehtku sapulze notika sestdeen, pulksten 1 pusdeenâ, beedribas leelajâ sahlê, kurâ sanehma deputazijas, adreses, apsweizinatajus un swehtku dahwanas. Apsweizinaschanas runu runaja beedribas preekschneeks, wirsskolotajs B. Hollander kgs, runadams par beedribas darbibu un panahkumeem winas 25 gadu pastahwibas laikâ. Birschas komitejas weetneeki lihds ar laimes wehleschanas rakstu pasneedza beedribai 5500 rbl. Kahds dahmu pulzinsch pasneedza dahrgu, mahkfligi isgatawotu swehtku dahwanu. Dseedaschanas beedriba „Sängerkreis" preekschneeziba dahwinaja sudraba bikeri. Literariskà praktiskà pilsonu sabeedriba pasneedza gawilneezei adresi. Jahna gildes wahrdâ winas wezakais Brunstermans pasneedza adresi ar to sinojumu, ka Jahna gilde dibinajusi 300 rbl. leelu kapitalu, kura augli jaizdala amatneezibas skoleneem. Pilsehtas waldes wahrdâ sekretars Karlberg kgs apsweizinaja gawilneezi. Wirsskolotajs Westermans nodewa 7609 rbl. 37 kap., kura naudas suma ar gubernatora kunga atlauju salasita no daschadàm eestahdem un priwatpersonam un nolemta preeksch beedribas amatneezibas skolas pabalstischanas. Labprahtigo ugunsdzehseju beedribas wahrdâ A. Schwarz un Knigge kgi un dabas pehtitaju sabeedribas wahrdâ direktors Schweder kgs apsweizinaja gawilneezi. Wilandes, Pernawas un Tukumas amatneeku beedribu delegati pasneedza adreses un beedribas preekschneeks nolasija politeknikas rakstu un daschadu maspilsehtu amatneezibas beedribu telegramas un pasinoja, ka H. Gëggingera kgs beedribai dahwinajis sawâ ihpaschumâ esoschas paradu sihmes. A. Schweinfurts, Româ, 10,000 rbl., kurus beedriba winam paradâ, pahrwehrtis pa besprozentu kapitalu. Beigâs preekschneeks pateizàs wisàm deputazijam un laimes wehletajeem un tad nobeidza sapulzi.

Sestdeenas wakarâ bija goda meelasts, pee kura peedalijàs loti daudz weesu. Wakars pagahja loti omuligi. Beigâs uz Wilde kunga preekschlikumu klahtesoschee sameta naudu preeksch premiju biletes pirkschanas.

Swehtdeen bija isrihkota swehtku balle, kur israhdija kahdu no Rhode-Ebeling kga sazeretu weenzehleena ludzinu.

Swehtki beidzàs pirmdeen ar swehtku jautajumu wakaru, pee kura peedalijàs ari dahmas. Kà „D.-Ztga" peemin, tad sahle gan reti kad bijusi tik pilna, kà schinî wakarâ. Starp ziteem jautajumeem sewischki peeminams jautajums: „Ko saprot ar wahrdu „luksus?" kuru

ruhtis eespeeduschi un eelihduschi rakstamâ kambari. Pehdas aisdsihtas lihds Katrinas muischai.
Ehrkschkis.

No muhsu puses. Neatrodamees gan gluschi „maleenas" widû, tomehr gaismas wehl mas pee mums war atrast. Mehs wehl labpraht mihlam tumschus kaktus. Krogôs kauschanàs pee mums eet spehkâ. „Duhru teesiba" ir ta labakà leetas isschkihreja. Lamaschanàs ari wehl ne-esam aismirsuschi. Gudrakais pee mums ir tas, kam spehzigaka duhre un netihraka mute. Nakts wasaschanàs sahk wairumâ eet. Peedsertees ari naw nekahds grehks, jo tas, pehz muhsu domam, peeder pee isglihtibas. Ņupat oktobra mehnesî noturejam „runas wihru" sapulzi, kur nospreedam: 1) preeksch diweem skolotajeem 1 rbl. apgaismoschanai, un 2) atnehmam skolotajam no algas, norehkinadami, ka winsch masak schogad ehdis un otrkahrt tapehz, ka gandrihs skolotajam naudinu nosog, jo tagad nedroschi laiki, un muhsu rokâs ta droschi stahwès. Tà mehs schejeeneeschi dsihwojam un spreescham. —kis.

No Wez-Peebalgas. Pee muhsu Kagainu un Upites skolam teek isdari peebuhwejumi; darbi teek turpinati naigi, lai seemas skola netiktu kaweta. Upites skolas eeswehtischanas deena naw noteikta; Kagainu skolas darbi jaw beigti un eeswehtischanas deena bija nolikta uz 17. okt. Jaunajâ galâ eerihkotas schahdas telpas: apakschâ meitenem gulama istaba un palihga skolotajam gulama istaba; augschâ, otrâ stahwâ, leela klase, kas tikpat leela, kà gulama istaba, un skolotajeem darba istaba; treschâ stahwâ, behninâ, wingroschanas sahle, kahdas 7 asis gara. — Ugunsgrehku gadijumi schogad sche noteek loti beesi, jo ir nodeguschas kahdas 5 kuhtis un 2 rijas; ehkas wisas apdroschinatas sawstarpigâ apdroschinaschanas beedribâ. — Wehl gribu peeminet, ka no sagleem schogad mums naw meera, jo dsird beeschi, ka zitam klehts islaupita un zitam kumelinsch rihtâ wairs naw pascha ihpaschums. No wisàm zitàm blehdibam peemineschu tikai sekoscho: Augusta mehnescha sahkumâ S. kroga krodsineekam bija islausta klehts; tuhlit ismeklejàs un isdsenajàs, bet wiss bij welti, lai gan jaw reis pehdas peedsina it tuwu pee kahdàm Nehtkena pagastâ atroboschàm mahjam, bet truhka skaidru peerahdijumu. Bet nu pagahjuschâ nedelâ, ar uradnika palihdsibu atraduschi Nehtkenes J. mahjâ kahdâ skapî kabatas drahnu ar S. krodsneezes wahrdu. Smalkaki apluhkojot pamana, ka kahda wezene no klehts isbehg; nu uradniks ar krodsneeku dsenàs pakal un atrod behglei apaksch drehbem galdautu, ap widuzi apseetu, kahdu sihda lakatu asotê un leelo lakatu satihtu ap leeleem. Wisas personas tikuschas saseetas un tuwakàs mahjas zaurmekletas; tad uradniks prasijis, waj ne-esot wehl kahds seena schkuhnis, uz ko saimneeks atteizis, ka esot gan wehl weens schkuhnis, bet tas esot aisslehgts; schis par to galwojot, ka tur ne-esot nekahdu mantu; bet mekletaji naw klausijuschi un gahjuschi meklet, kur atraduschi daudz maisu ar wisadàm drehbem un audekleem, kas lihds ar pascheem sagleem nowestas uz Nehtkenu, dehl tahlakas ismekleschanas. Starp atrastàm mantam esot gan wisas S. krodsneeka drehbes, kahdus 300 rbl. wehrtibâ, bet audekli un zitas mantas esot laikam no tahleenes. S. P.

No Budenbrokas. Jaw wairak reisas laikraksti ir aisrahdijuschi uz to, ka buhs kraht sentschu gara mantas un ussihmet nowadôs atroboschàs weetinas, ap kuràm wijàs romantiskas waj wehsturiskas jausmas. Sche R. mahjas nowadâ, leelzela labâ pusê, kas eet uz Matischeem, atrodàs kahds no akmineem eerobeschots lihdsenums. Par scho lihdsenumu jaw no agrakeem laikeem laudis teikuschi daschadas jausmas: ka te esot kapsehta un ka te dascheem labeem kehmi rahdijuschees un winu isbeedejuschi. Schinî wasarâ minetà weeta tika no muischas waldes un kahda pehtneeka is Jelgawas pahrbaudita, lai pahrleezinatos, waj te neatrodàs dahrgi metali. Kad minetais kungs sawu aparatu bijis eestahdijis, tad teizis, ka te wairak nekas nebuhschot, kà kahda kapsehta. Pehz rakschanas puhlineem atraduschi kahdu zilweka galwas tehlu, ap kuru bijis no sihlem taisits wainags. Tahlak meklejot atraduschi 3 stikla gabalinus un 2 duhzischus, leelus stilba kaulus un kahdu auskaru. Minetàs leetas muischas walde panehmusi lihds, tahlaku ismekleschanu atlikdama uz wehlaku laiku. Pa tahm starpam uradniks, dabujis leetas sakaru sinat, lizis bedri aismest. — Tà tad ir redsams, ka daudsôs muhsu nowadôs atrodàs kahdas paslehptas weetinas, kur wijàs rinkî daschadas teikas un wehsturiskas jausmas. Kapsehta ir 60 pehdas gara un 40 pehdas plata, zaur akmina sehtu schkirta uz pusem.
Gahjsemneeks.

No Aumeisteres puses. Losbergeeschu Lejas-Palejas masgruntneekam Luhsche kgam nodega gluschi jaunas rijas, kas bijuschas pilditas ar sehklas amolinu, un peedarba kaktôs usglabati linsehklu maisi, tàpat wisi seemas kweeschi, labibas wehtamà maschina, peejumtê linu maschina, un wehl daudz zitas saimneekoschanas mantas. Wiss tas lihds ar rijam pahrwehrtees par pelneem; saudejumi loti leeli. Lihds schim wehl naw issinats, no ka uguns zehlusees. — Tàpat augusta mehnesî, Grunzuleeschu pagasta wezakam Eglit kgam, nodega jauns seena schkuhnis, pildits 20 wesumeem seena. — Aiz garpirkstainu bandas wairs newaram glahbtees! Kamehr garas un tumschas naktis raduschàs, jaw kahdas seschas klehtis muhsu draudzê islaupitas. Labakàs wihreeschu un seeweeschu drehbes isskeebtas; dascham atlizees tik tas, kas mugurâ. Ari labakas galda leetas lihds panehmuschi, un tapat ari pagrabus naw atstahjuschi neismekletus: sweestu, maises klaipus un pa schkinkam zuhkgalas aissteepuschi. Saglu pehdas teek stipri mekletas, bet wehl lihds schim naw panahktas, tikai kahds ismanigs saimneeks, Balod kgs, tuhlin tuwejo meschu ruhpigi zaurmeklejis un atradis sawas issagtàs drehbes paunâs saseetas, kas ar suhnam un sareem bijuschas noslehptas, bet wadmalas bakis gan ne-esot tur atradees. Kahds sirgu saglis gan ir rokâ trahpits, un teesam nodots dehl tahlakas ismekleschanas. — Semes augu raschojumi schogad pee mums tapat isdewuschees, kà zitâs tehwijas malâs; gluschi labi rudens naudu eeklapejam. — Lini mums isdewàs deesgan lepni, un sehklas ari tàpat, bet par schkeedru wehl nesinam; kad strahdasim, tad redsesim. Rudsu un seemas kweeschu asni jauki eesako. — Par lipigàm slimibam pee mums schoreis naw ko raudat. — Beigâs wehl japeemin par muhsu labdarigas beedribas weizinaschanu. Pehrngad beedribas labklahjibai netruhka labas slawas un goda, bet schogad wis tà ne-eet; janogaida, kà pehdigi labi weiksees. Nowehlu wiseem beedreem labas sekmes!
Gauschenu Dahwids.

Nedelas pahrskats par notikumeem Baltijâ.

Pagastteesu jaunee eerobeschojumi. Widsemes gubernatora kungs „Widz. gub. aw." issludina no meerteesneschu sapulzem, uz jauno teesu eeweschanas likumu 126. paragrafa pamata sastahdito un no Ekselenzes par labu atsihto pagastteesu eerobeschojumu sarakstu, ar norahdijumu, is kahdeem pagasteem sastahdàs jaunee pagastteesu eezirkni. Jauneestahdamàs pagastteesas, kad buhs no meerteesneschu sapulzem atwehrtas, eeweetosees to pagastu namôs, pehz kureem pagastteesas sawu nosaukumu dabujuschas.

I. Walmeeras aprinkî:

a. Semneeku I. wirsteesas eezirknî.

Pagastteesas numurs un nosaukums:	Muischas walstis, kas pee pagasta peeder:
1) Dilli.	Dilli, Budenbroka, Osoli.
2) Ungura.	Auzeems, Raiskums, Ungura.
3) Rosbeke.	Rosbeke, Stalbe, Daibe.
4) Straupe.	Leel-Straupe, Mas-Straupe.
5) Dauguli.	Augstrose, Dauguli.
6) Katwere.	Kipehne, Pozeems, Katwere, Teegaschi.
7) Umurgas Sahrums.	Umurgas Sahrums, Wainischki, Roperbeke.
8) Ahstere.	Ahstere, Ahrzeems.
9) Meke.	Meke, Leepupes mahz., Steene.
10) Blome (Leepupes dr.)	Blome, Wezà, Duhja, Dunte.
11) Wez-Salaze.	Wez-Salaze, Leel-Salazes mahz.
12) Sweizeems.	Sweizeems, Kirbischi.
13) Ainaschi.	Ainaschi.
14) Limbaschi.	Limbaschi.
15) Lahde.	Lahde, Rabe.
16) Wilkene.	Wilkene, Rustuschi.
17) Schkirstini.	Schkirstini, Pahle.
18) Puikele.	Puikele Urga.
19) Ungurpils.	Ungurpils, Stahkenberge.
20) Rose.	Rose, Wihke, Limscha.
21) Keegele.	Keegele, Sprehstina.
22) Welke	Welke, Podseme, Breeschi.

b. Semneeku II. wirsteesas eezirknî.

1) Walmeera.	Walmeera, Walmeeras mahzit., Olina.
2) Muhrmuischa.	Muhrmuischa, Kaugare.
3) Kokmuischa.	Dubkere, Mujane, Kokmuischa.
4) Bauni.	Putschurga, Bauni, Mihlite, Jaunà.
5) Wilsene.	Braslawa, Wilsene.
6) Waltenberga.	Waltenberga, Mas-Salazes mahz.
7) Sehle.	Idde, Pantene, Koschkule, Sehle.
8) Atte.	Wez-Atte, Jaun-Atte, Skulberga.
9) Ipiki.	Ipiki.
10) Lode (Rujen. dr.)	Lode, Arakste.
11) Rujene.	Leel-Rujene, Rujenes Terneja.
12) Koni.	Koni, Dihkere.
13) Jeere.	Jurata, Rujenes mahz., Jeere, Wirke.
14) Olera.	Paipus, Ensele, Olera, Nurme.
15) Raukschene.	Raukschene.
16) Renzehni.	Renzehni, Baloschi.
17) Burtneeki.	Burtneeku mahz.
18) Lisdene.	Lisdene, Labrentschi, Saule, Luteri.

II. Zehsu aprinkî:

a. Semneeku I. wirsteesas eezirknî.

1) Kahrki.	Kahrki, Dubinska, Jurgi.
2) Drobuschi.	Drobuschi, Araischu mahz., Renzehni, Spahre, Ceriki, Rahmula.
3) Zehsu pils.	Zehsu pils, Weismanu, Meijera, Ruzka.
4) Preekule.	Preekule, Zehsu mahz., Jahni.
5) Lentschi.	Lentschi, Strihke.
6) Leepa.	Leepa.
7) Raunas pils.	Raunas pils, Raunas mahz.
8) Jaun-Rauna,	Jaun-Rauna, Baischkalns, Wezelauska.
9) Mahrsneena.	Mahrsneena, Starte, Lise, Rose.
10) Branta.	Launkalns, Branta.
11) Dsehrbene.	Dsehrbene, Auli.
12) Wez-Drusti.	Wez-Drusti, Gatarta, Aulukalns.
13) Nehkena.	Nehkena.
14) Jaun-Peebalga.	Jaun-Peebalga, Jaun-Peebalgas mahz.
15) Ranka.	Ranka.
16) Wez-Peebalga.	Wez-Peebalga.
17) Welki.	Welki, Grotuschi, Brinki, Wez-Peebalgas mahz., Leimani, Sose.
18) Skujenes pils.	Skujenes pils, Skujenes mahz., Jaun-Skujene, Eschi, Kaiwe.
19) Sehrmukscha.	Sehrmukscha, Lode, Bahnuschi.
20) Klahwkalns.	Klahwkalns, Kose.
21) Ehrgli.	Ehrgli, Katrina.
22) Wehjawa.	Wehjawa, Jumurda, Zirste.
23) Ogre.	Ogre.

b. Semneeku II. wirsteesas eezirknî.

1) Lubana.	Lubana.
2) Meirana.	Meirana.
3) Laudona.	Laudona, Laudonas mahz.
4) Saikawa.	Saikawa.
5) Odseena.	Odseena.
6) Sahweena.	Sahweena.
7) Lasdonas mahz.	Lasdonas mahz., Prauleena, Lasdona.
8) Sarkana.	Sarkana, Aisskuje, Birschi, Paikule.
9) Dselsawa.	Dselsawa.
10) Kraukli.	Kraukli, Butschauska, Graschi.
11) Zeswaine.	Zeswaine, Bilsere, Kahrsdaba.
12) Kuse.	Kuse, Lode, Oli.
13) Leesere.	Leesere, Osoli.
14) Mehdsule.	Mehdsule, Gulbere.
15) Lubija.	Lubija, Lihdere.
16) Westeena.	Westeena, Talka.
17) Behrsone.	Behrsone, Behrsones mahz.
18) Mahrzeena.	Mahrzeena, Grasdona.
19) Weeseena.	Weeseena, Lautere, Selgowska.
20) Wez-Kalsnawa.	Wez-Kalsnawa, Kalsnawas mahz., Jaun-Kalsnawa.
21) Odseena.	Odseena, Irschi.
22) Weetalwa.	Weetalwa.
23) Leepkalna-Osoli.	Leepkalna-Osoli, Sausneja.
24) Irschu kolonija.	Irschu kolonija.

III. Walkas aprinkî.

a. Semneeku I. wirsteesas eezirknî.

1) Walka.	Walka, Lugaschu pils, Burga.
2) Pedele.	Pedele, Zore, Leel-Lugaschi.
3) Ehrgeme.	Ehrgeme, Wihgante, Brenta.
4) Wez-Kahrki.	Wez-Kahrki, Jaun-Kahrki, Turnawa.
5) Omele.	Omele.
6) Ehwele.	Ehwele, Kempene, Kemere.
7) Jehrzene.	Jaun-Jehrzene, Wez-Jehrzene, Keischi.

---

jautajumu bij laipni usnehmees isskaidrot Dr. Arnold Plates kungs.

Runatajs, pehz „D.-Ztgas", isskaidroja, ka reti kahda wahrda sajehgums, kas nolemts, apsihmet kahdu pawedeenu muhsu saimneezisku sadsihwê, tik daudsejadi saprasts, kà schis. No paaudschu paaudsem pastahw domu starpiba par to, kas sem wahrda „luksus" saprotams un lauschu prahtus arweenu tahlak usbudina, waj nu uz skaudigu apbrihnoschanu, waj uz dusmu eekarsumu jeb ruhkteem pahrmetumeem. Latinu wahrds „luxus", apsihme augu kuplu raschu, tahlak labu dsihwi, isschkehrdibu un bramanibu. Scho swescho putnu mehs usluhkojam neustizibas pilni un ja wina pagahtni apluhkojam, tad winu atrodam Atenê Demostena laikôs, kur Euripida behdu lugas tautai wairak maksaja, nekà senak karsch ar Perseescheem; mehs winu atrodam Romeeschu keisaru pilsgalmâ, kur peem. Nero par weenu paschu blodinu aismaksaja kahdus 300 talantus, t. ir kahdus 400,000 dahlderus.

Bet schahda pahrak leela isschkehrdiba parahdàs kà saslimschanas sihmes. Zilweks no Deewa ir radits pehz wina gihmja lihdsibas un radibai eezelts par kungu, lai winsch scho waldibu, eedomadamees sawa raditaja, walkatu sapratigi, lehnigi un taisni; zilweks sastahw no meesas un gara, kuram tiklab meesai kà garam ir sawi prasijumi, wajadsibas. Zaur leetderigu darbu winam wajag sew sagahdat sawu wajadsibu apmeeringschanu un kà garigi meesiga buhte winsch nedsihwo no maises ween, ari garam un prahtam wajaga sawas baribas. Azis, kas labpatihkami eewehro dabas jaukumus, preezajàs ari par skaistàm, mahksligi pagatawotàm ainam. Ausis, kas eewehro juhras schnahkschanu, pehrkona ruhkschanu un putninu dseedaschanu, klausisees wehrigi ari jaukâs musikas skanàs. Luksu, labklahjibu wahrda labâ nosihmê, mums wajaga peekopt wina idealâ nosihmê. Lai muhsu materielà zilweka peekopschana nenotiktu uz muhsu idealà zilweka rehkenu. Lai dsihschanàs strahdat un eemantot nekad neattihstitos par prastu mantas kahribu, lai dsihwes newainigo baudijumu preeki nekad nenogrimtu pahrmehrigâ baudijumu kahribâ, kas labos tikumus isnihzina.

Jautajums, waj luksus ari derigs jeb ne, ir jaw no wairakeem rakstneekeem tizis apspreests. Roschers, pasihstamais tautsaimneezibas pratejs, saka: „weseligai tautai ir ari luksus weseligs." Katra zilweka peenahkums ir, sew un ziteem darit dsihwi omuligu un patihkamu, bet weenigi tahdâ mehrâ, kà wina lihdsekli to atlauj un nepahrkahpt sawas saimneezigàs robeschas. Kam liktenis peeschkihris wairak bagatibas, ta dsihwes prasibas ari ir tuhlit zitadakas. Kam daudz dots, no ta tiks ari daudz prasits. Luksum, ar prahtu isleetotam, wajaga tapat kà sildidamai saulitei katrâ saimneezibâ mahjas weetu nemt.
—i—i—

Meega swarigums.

Meega swarigums un nepeezeeschamiba muhsu meesas weselibas usturaschanas sinâ ir jaw no pirmeem zilwekeem eewehrots. Meega eespehja un darbiba uz muhsu smadsenem un garu ir kluwuschas peenahzigâ mehrâ atsihtas un zeenitas tikai pamasam, wehlakôs laikôs.

Senakôs laikôs Anglijâ tika likumu pahrkahpeji, kas bij pelnijuschi, kerdamees pee zitu ihpaschuma, nahwes sodu, soditi zaur meega atrauschanu, kas wineem padarija tik schausmigas mokas un nesajehdsamas sahpes, ka wini nobeidsàs pilnigâ ahrprahtibâ. Scha gadijuma zehloni ir fisiologija pehz gadu simteneem pamasam isdibinajusi.

Zilweka smadsenes nomoba stahwokli leelisku eekaischàs un usbudinajàs, kas atkal masinajàs un galigi pasuhd, meegâ atspirdsinajotees. Kad tas nenoteek, tad smadsenes isschuhst — tas ir tad ahrprahtiba!

Scho isskaidro neween augschejais wehsturigais peewedums, bet ari gadijums, ka tee, kuri nobeidsàs bada nahwê, beidsàs pee tam ari galigâ gara tumsibâ. Winu smadsenes naw peeteekoschi barotas, wini ari nespehj tadehl meegâ peenahzigi atspirdsinatees.

Scheem usstahdijumeem seko loti swarigi, praktiski isteizeeni, proti:

1) Kuri wairak darbojàs ar smadsenem, teem ari wajaga wairak meega.

2) Guleschanas laiku aprobeschojot, zilweks pasaude pamasam arweenu wairak sawu meesigu un garigu weselibu.

3) Katris lai atdusàs tik ilgi, zik ween wina daba to prasa; lai winsch to atlauj ari sawai gimenei un saimei.

Tas buhs eespehjams bes darba stundu aprobeschoschanas, ja aisweenu kahrtigi dodàs it agri pee meera un atmostotees tuhlin peezelàs. Jaw pehz tschetrpadsmit deenam buhs eespehjams lihds ar saules lehkschanu buht uz kahjam, ja meesa un gars buhs tikai peeteekoschâ mehrâ smehluschees meeru un atspirgumu.

Ir leela kluhda, kad doma, ka ir eespehjams, meega ilgumu eekahrtot pehz sewischkeem, wispahrigeem nosazijumeem; meega ilgums ir atkarigs weenigi no darbibas wihses. Katram zilwekam tadehl pascham jaatrod, zik winam wajadsigs atdusas, lai stiprinatu sawu weselibu un atspirdsinatu pehz puhlineem peeteekoschâ kahrtâ sawu meesu un garu. Waironis.

Putnu wezums.

Italeeschu laikraksti nesen wehstija, ka Wenedigâ esot diwisimts gadu wezs gulbis. Tas teescham ari tizams, jo gulbis isschkiràs no zi-teem putneem sawa eewehrojami gara muhscha dehl. Pasihstamais frantschu dabas pehtneeks Henri de Parwille ir usrakstijis sawu pehtijumu atradumu par putnu muhschu, ko zeen. lasitajeem sche gribu pasneegt lihds ar ziteem ussihmejumeem par scho preekschmetu. „Starp putneem," minetais pehtneeks raksta, „ir wairak simtgadigu. Garakais muhschs ir peeschkirts gulbim; top apgalwots, ka winsch sasneedsot trihssimts gadus. Knauers stahsta, ka winsch redsejis 162 gadu wezu wanagu. Pehz daschcem dabas pehtneekeem 1715. gadâ sakerts juhras ehrglis, kursch jaw tad bijis daschus gadus wezs, nobeidsees tikai 1819. g., tà tad 104 gadu wezumâ. Papgaili un kraukli top lihds 100 gadeem wezi. Juhras un purwu putni pahrdsihwo wairak zilweku dsimumu. Wangneeziba, protams, eewehrojami masina putnu muhschu. Sakertas schagatas mirst pehz 20 lihds 25 gadeem, swabadibâ winas top daudz wezakas. Gailis dsihwo 15 lihds 20, buhja 10 gadus. Lakstigala beidsàs buhriti pehz 10 gadeem, strasds pehz 15. Kanariju putninsch dsihwo buhriti 12 lihds 15 gadus, sawâ dsimtenê, brihwibâ wini dsihwo eewehrojami ilgaki! — Putni isleeto, wispahrigi nemot, leelâ mehrâ musklu spehkus, tadehl ari winu ehstgriba ir kreetni eewehrojama. Swara pehz skatotees, tad wahlodse, kura noehd weenâ maltitê resnu tahrpu, isleeto tik pat daudz kà peeaudsis zilweks uz reisi treknu wehrscha gabalu. Minetais samehrs pastahw ari pee ziteem putneem, p. peem. nekahds kustons nespehj tik besgaligi meelotees, kà wistas un pihles u. z. Putni isleeto, kà jaw minets, tapat peemehrigi daudz spehka. Winu temparatura ir ari par daschcem grahdeem augstaka kà zilwekeem: wina kahpj no $37\frac{1}{2}$ lihds 41 un 42 grahdeem. Tadehl gan ari naw jabrihnàs par winu garo muhschu. Waironis.

8)	Trikate.	Trikate, Luba, Wez-Brenguli.
9)	Wihzeems.	Wihzeems, Plahni.
10)	Teepele.	Teepele, Lipskalns.
11)	Wahle.	Wez-Wahle, Trikates mahz., Dutka, Jaun-Wahle, Jaun-Brenguli.
12)	Smiltene.	Smiltene, Smiltenes mahz.
13)	Blome.	Blome, Bikseja.
14)	Bilska.	Bilska, Wilka.
15)	Gaujenes pils.	Gaujenes pils, Sitschni, Grundsahle.
16)	Swahrte.	Swahrte, Jaun-Gaujene.
17)	Bormani.	Bormani.
18)	Palsmare.	Palsmare.
19)	Mehre.	Mehre, Rause, Palsmares mahz.
20)	Aumeistere.	Aumeistere, Loberga.

b. Semneeku II. wirsteesas eezirkni.

1)	Oope.	Oope, Jaun-Rose.
2)	Wez-Laizene.	Wez-Laizene, Mas-Laizene, Oppekalns.
3)	Jaun-Laizene.	Jaun-Laizene, Korwa.
4)	Alukfne.	Alukfne, Seemera.
5)	Ilsene.	Ilsene, Ahdami.
6)	Seltina.	Seltina.
7)	Kalnapebedse.	Kalnapebedse.
8)	Lahsberga.	Lahsberga.
9)	Anna.	Anna, Atte.
10)	Leja.	Leja, Dubre, Auguka.
11)	Belawa.	Belawa, Wasilisa.
12)	Krape.	Krape, Gulbenes mahz.
13)	Mahli.	Mahli, Sinole.
14)	Alukfne.	Alukfne.
15)	Kolberga.	Kolberga, Beja.
16)	Mahlupe.	Mahlupe.
17)	Alswike.	Alswike.
18)	Kalnmuischa.	Kalnmuischa.
19)	Litene.	Litene.
20)	Stomere.	Stomere.
21)	Wez-Gulbene.	Wez-Gulbene.
22)	Jaun-Gulbene.	Jaun-Gulbene.
23)	Golgowska.	Golgowska.
24)	Tirse.	Tirse.
25)	Adleene.	Adleene.
26)	Lihsuma.	Lihsuma.
27)	Druweena.	Druweena.

Jelgawas Latw. Beedr. Rakstneezibas Nodala notureja sapulzi 17. oktobrî. Materialus bija eesuhtijuschi sekoschi tautas gara-mantu krahjeji: 1) Kawalewsku Jahnis: 574 tautas dseesmas, salasitas pa Skurstineekeem, Sesawneekeem, Josteneekeem, Zeraukstneekeem un Pomuschneekeem. 2) Treimanu Jahnis (Behrsmuischâ): tautas parunas. (Pagahjuschâs sapulzes referatâ eeweesusees kluhda, jo teikas „Swehtâ meita" eesuhtitajs naw wis Freimanu, bet Treimanu Jahnis). — Bibliotekai dahwaja: J. Drawneeks: „Mahzibas wehstules par Kreewu walodu preeksch paschmahzischanâs pehz Tusena-Langenscheita metodes." — Muzejai dahwajis: Petersons, skolotajs Peterburgâ: a) seeweeschu seemas zepuri (usmaukteni, beniti) is Jaun-Peebalgas apgabala (Zehsu aprinki), b) sihlu wainagu, ko jaunas meitas walkajuschas Jaun-Peebalgas apgabalâ; c) lentes tahrpu (pantaino zehrmi, Bothriocephalus latus). — Lai sakrahtu jo bagatigu materialu no daschadeem apgabaleem, sewischki sihmejotees uz „islokschnu isdewumu", Nodala bija nolehmusi issuhtit tautas gara-mantu krahjejeem usaizinajumus, kurôs ihpaschi norahdits, uz ko sewischki jagreesch wehriba materialus krahjot. Zerams, ka schim solim, kas tagad jaw ari sperts, buhs labas sekmes. Par masu pateizibas sihmi par puhlineem, krahjot tautas gara-mantas, sapulze nolehma sawu pirmo rakstu krahjumu peesuhtit wiseem teem krahjejeem, kuri Nodalu apbalwojuschi ar eesuhtiteem materialeem. — Par Nodalas lozekli usnehma A. Lerchi-Puschkaiti, skolotaju Dschuhkstê. (T.)

Jelgawas Latweeschu Beedr. Semkopibas Nodala notureja 18. oktobrî sawu kahrtejo sapulzi. Bija atnahkuschi kahdi 18 beedri un dalibneeki. Eewehrojot gruhtos laikus, kas tagad nospeesch semkopibu, Semkopibas Nodala jaw sawâs agrakâs sapulzês, blakus praktiskas semkopibas jautajumeem, nerimstoschi zentusees atrast lihdsekkus, kâ pahrlabot muhsu saimneezibu, kâ atrast jaunus eenehmumu awotus, zaur kureem waretu pahrzeest gruhto krihsi. Schim noluhkam arweenu sekodama ari schinî sapulzê pahrspreeda, kâ sagahdat semkopjeem lehtaku kreditu. Par scho tematu nolasija diwus pamatigi isstrahdatus referatus: P. Allunans un K. Freymanis. Pirmais, aprahdijis gruhtos laikus, ka tee zehluschees nedaudz gadu atpakal, kad muhsu labibas zenas bijuschas sasneeguschas augstako mehru, mineja schahdi: Bet augstâs zenas ilgi nepastahweja, laiks grosijâs. Bismarks, pabalstidams Wahzijas leelgruntneekus un Kreewijai spihtedams, usslika muhsu lauka raschojumeem augstu muitu, tâ ka zenas noslihdeja uz pusi semaku. Bet semkopja isdewumi palika tee paschi. Ar wahrdu sakot — semkopjeem eesahkâs gruhti laiki. Ko nu sche darit? Waj atmest zihninu? Mums jasahk zitadi saimneekot, jaeewehro leelaka taupiba, jadibina pehz ziteem eenehmuma awoteem, japahrlabo sawa saimneeziba, ar wahrdu sakot, jasanem pehdejee spehki un — ja kahdam tas eespehjams, tad — Latweetim tas eespehjams, kam semkopiba dsihwes usdewums, kas nebaidas ne no kahdeem gruhtumeem. Bet kâ lai pahrlabojam sawu saimneezibu, kad mums naw naudas un truhkst ari lehta krebita? Sche nu mehs sawas azis lai metam uz muhsu lauku krahju un aisdewu kasem. Bet waj winas spehs wisus prasijumus ispildit? Tagadejos apstaklos gan ne; jo wehl arweenu par mas top muhsu krahju un aisdewu kasês eegulditi kapitali, winâm wehl truhkst wispahrejas droschibas. Pat bahrinu naudu tagad aisleedsot minetâs kasês noguldit. Tad referenta kgs aprahdija, ka muhsu krahju un aisdewu kasem jatopot par ihstam pagasta konstituzijam, lihdsigi Polijâ, tagad winas tikai esot akziju beedribas. Tad ari pehz likuma wareschot schahdâs bankâs noguldit bahrinu naudu, zaur ko eenahktu apmeham kahds miljons. Ja Latweetis-semkopis dabuschot tikai kaut zik atnemt elpu, tad winsch bez schaubam pahrzeetischot gruhtos laikus. — Saleneeku krahju un aisdewu kases direktors Meldrina kungs peesihmeja pee Allunana kunga referata sekoschi: Statuti gan esot lauku bankam no waldibas peesuhtiti, lai ar wineem eepasihtos un waj muhsu statuti nebuhtu saweenojami ar Eekschkreewijas pagastu banku statuteem; winsch gan statutos eeskatijees, bet pehz wina domam nebuhschot eespehjams tos saweenot ar muhsu apstahkleem. Minetâs bankas Eekschkreewijâ esot pilnigi wisa pagasta kopihpaschums un teekot wadits no weena pascha direktora, kas stahwot weetneeku pahrsinâ. Turpretim muhsu krahju un aisdewu kasu nauda sanahkusi no priwatlaudim un tadehl winas buhschot gruhti pahrwehrst augschminta weidâ. — Sapulzê atradâs wehl kahdi tschetri banku direktori, kuri, pasihdami muhsu apstahklus, peekrita Meldrina kga domam, bet atsina par loti wajadsigu, ka deretu wiseem lauku krahju un aisdewu kasu representanteem sapulzetees un pahrspreest, kahdejadi warbuht muhsu tagadejâs kases pahrlabojamas. — Nodalas preekschneeks K. Freymana kgs nolasija plaschu referatu „Lauku krahju un aisdewu kases ihstâs semkopju palihdsibas beedribas". — Tad wehl Nodalas rakstwedis J. Wagners, suhtitais delegats uz Zehsu isstahdi, refereja par daschem preekschmeteem minetâ isstahdê, pee tam dodams jo sihkus aprehkinus par Fr. Sihmana kga peensaimneezibu un wina saimneezibas rehkineem, kurus minetais kungs bija peeslehjis saweem isstahditeem peena produkteem. — Nahkoschu sapulzi nolika uz 15. nowembri. Referatus peeteiza: Ausmanis — „Par superfosfatu leetoschanu un panahkumeem", Lejeneeks — „Par lihdsekkeem, kâ panahkt pee auglu kokeem agri bagatu raschu un J. Wagners — „Kâ slahpeklis mehslos labaki saistams un pawairojams". (T.)

Is Rigas.

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Dehl sahdsibam apsuhdsetais arestants Dimitrijs Wikentjews Rudsinskis, Uljanes draudses semneeks Leepeles aprinki, 18 gadus wezs, isbehdsis is sestâ eezirkna meerteesnescha kambara; usdodu nowadu pristawu kungeem kertees pee wisu stingrakeem lihdsekkeem, lai waretu behgli saguhstit, un kad tas atrasts, to aretet un manim par notikumu pasinot. — Esmu eewehrojis, ka Zuhku eelâ pee Daugawas lauzeneeku wesumneeki nostahjas diwâs rindâs, zaur ko satiksme schinî daudz leetotâ weetâ top pilnigi kaweta. Usdodu weetejam pristawa kgam bez kaweschanâs schahdu nekahrtibu nowehrst. — Luhkojot uz 25. oktobra Nr. 5045. prikasa ispildischanu, kas sihmejâs uz trotuaru tihrischanu, esmu eewehrojis, ka ahrpilsehtas dakâs polizija to tikai loti pawirschi eewehrojuse, un tâ tad pa leelakai dakai trotuari atrodas tajâ paschâ nepeeteekoschâ kahrtibâ. Runâ stahwoscho prikasu atjaunodams un nolemdams taisnai ispildischanai, atrodu par derigu, neprasit, lai asfalta, akmenu un zement-akmena trotuari taptu smiltim nokaisiti, bet tikai wairakkahrtigi noslauziti un pehz wajadsibas noskaloti. Keegeku waj zita teem lihdsiga materiala trotuari eepreeksch labi notihrami un tad nokaisami smiltim. — Esmu eewehrojis, ka daschâs eelâs pilsehtâ, bet sewischki ap pilsehtas dahrseem, uz bulwareem un ap teatra nauu daudz ubagu salasijuschees dahwanas luhgdami. Usdodu 2. pilsehtas eezirkna kungam bez kaweschanas isleetot wisstingrakos lihdsekkus, lai schahda nekahrtiba taptu nowehrsta un ar teem, kuzus sastaptu ubagojot, lai taptu darits pehz likumeem.

Sahdsibas. Suworowa eelâ sem Nr. 32 dsihwojoscha Alma Minka sino polizijai, ka winai is winas neaisslehgta dsihwokla 27. okt. issagti diwi plihscha tepdeki 25 rbl. wehrtibâ un ka wina turot nodomâ sawu kalponi kâ sahdsibas isdaritaju. — Schajâ paschâ deenâ Gertrudes eelâ Nr. 89 Iwana Kalnina dsihwokli zaur usmuhkeschanu sahdsiba isdarita, kur issagtas daschadas leetas 36 rbl. 50 kap. wehrtibâ. Weetejai polizijai isdewees kaundari, semneeka Teodora Swinguka personâ saguhstit un nodot lihdz ar sagtajam mantam peenahzigam meerteesnesim.

Ugunsgrehks. 28. oktobrî pulksten $11\frac{1}{2}$ naktî pee Pleskodales peederigâ schkuhnî, kurâ pahrtikas mantas usglabaja, iszehlâs uguns, ko brihsi nodsehsa. Skahde usdota par 1200 rbl.

Peepescha nahwe. 28. oktobrî Stabu eelâ uz trotuara tapa 67 gadus wezais atwalinatais apakschkareiws Andrejs Iwanows slims atrasts; winsch tuhdal nomira, lihdz bija nowests slimnizâ.

Nelaimes atgadijums. Oskaru eelâ sem Nr. 7 esoschâ koku sahgetawâ 27. oktobrî strahdneekam Wisozkam zaur pascha neusmanibu tapa no sahga wisi kreisâs rokas pirksti pahrgreesti, kurus tas nebija wihschojis laikâ nost atnemt. (R. P. P. A.)

Auglu dahrsu ihpaschneekeem.

I.

Auglu dahrsi neween mahjas jaukumam, bet ari laukSaimneeku turibas pazelschanai loti noderigi. Eegaumejot auglu dahrsu eenesigumu ween, to newajadseja truhkt ne pee weenas mahjas. Muhsu laukSaimneeki to ari atsinuschi un pehdejâ gadu desmitâ nopeetni ween rihkojâs ar auglu dahrsu eetaisischanu. Naw mans noluhks, sche runat plaschaki par auglu dahrseem, bet gan par winu eenaidneekeem un winu isnihzinaschanas lihdsekkeem, kuri katram dahrsa kopejam jo nopeetni jaeewehro un jaleeto, ja grib sekmet auglu dahrsu kulturu un eewahkt no wineem pelnu.

Wisniknakais auglu koku eenaidneeks ir „salnutaurinsch" (Ph. Geometra-Acidalia-brumata). Winsch parahdas oktobra beigâs un lidinas lihdz nowembra beigam. Tehwinsch ir 10 mm garsch, spahrnu garums ap 30 mm. netihrâ bruhnpelekâ krahsâ, kura pakalspahrnôs gaischaka un wisâ sawâ kusteschanâ winsch newisai weikls. Mahtite ir 6 mm. gara, 4 mm. plata, nihkuligeem spahrneem un puteklu pelekâ krahsâ.

Schee taurini apwaischkojas nowembrî. Remdenôs nowembra wakarôs tehwini lidinas apkahrt un meklê mahtites; pat sneegam sneegot wini lidinas, mekledami mahtites preeksch apwaischkoschanas. Mahtites, kuras sawu kropligo spahrnu dehl nelidinas, parahdas alasch wairakas deenas wehlaki un lodâ pa koku sihkakajeem sareem un peelipina masas, sahkumâ salganas, wehlaki sarkanainas olinas pa trihs un wairakam weenkopis lapas isplauzejoschôs saru galinôs. Weena mahtite isdehj 250—400 olinas. No schahm olinâm isperinajuschees kahpuri redsami jaw majâ, nereti jaw aprila beigâs un junija widû ir pilnigi attihstijuschees un ap 26 mm. gari, gaischsalganâ krahsâ, tumschâm, baltgani eenemtâm muguras strihpinâm; sahnu strihpas ir gaischakas. Galwa ir gaischbruhna. Wini rahpuko, sprihscho kupru lehzeeneem. Winu bariba ir — lapu pumpurischu smalkee galini un seedini, ko wisu wini tâ aptihklo, ka lapas un seedi newar attihstitees. Wehlak, kad wineem peetruhkst schihs baribas, wini sahk ehst pilnigas lapas, kuras — wineem usmetotees — satscherkstelê rullitês; wini tahs isehd zaurumainas un sahk krimt pat saru atwases smalkôs galinôs, tâ ka nahkoscha gada lapâm un seedeem zaur to teek nodarita leela kaite. Ari jaunos auglus wini isehd waj nograusch winu kahtinus, tâ ka teem janokriht. Schee kukaini ehd waj weenigi naktî. Junija beigâs schee kukaini — taurinu perejums — saritinajuschees laischas pa staipeklu beedsineem no kokeem semê un eeleen 2 lihdz 3 zollas dsili semê. Koki, kas aug brugetâs zelmalâs waj zitâs ihsti zeetâs weetâs, teek no scheem eenaidneekeem masak peemekleti, jo zeetâ semê wini newar eelihst un tur glahbtees no pretigajeem dabas spehkeem; schahdâs weetâs wini nereti pawisam nobeidsas un isnihkst. Schee sprihschuswehri ir loti waischligi un, pehz Busche'a ispehtijumeem, sausôs pawasarôs wini wairojâs neeedomajami leelâ skaitâ. Wini spehj neween apturet koka dabisko attihstischanos un isnihzinat auglus, bet ari pawisam nopostit wisu koku tahdâ mehrâ, ka winsch nokalst.

Schahda winu kaitiguma dehl winus wisnopeetni janopuhlas isnihzinat. Kaut gan wini usmetas katram lapu kokam, tomehr wismihlaki un wisleelakâ mehrâ wini mihlo auglu kokus: ahbeles, bumberes, pluhmes, kirschus u. t. t. Kirscheem uskriht wiswairak mahtites mekledamee tehwini un netaupa pat ari kruhmajus: akazijus, roses u. t. t.

Bez scheem jo eewehrojams un bihstams auglu koku eenaidneeks ir „seltastes-kahpurs" (Liparis chrysorrhoea), kas pahrseemo nobiruschâs koku lapâs. „Rinka-sirneklis" (Gastropacha neustira), kas peemiht saru schuburu schekuminôs, „Pelda-sirneklis" (Bombyx dispar), kuru mahtites ir daudz leelakas par tehwineem, ir teescham nikni auglu koku postitaji, bet ne tik bihstami, kâ „salnu-taurinsch".

Scho mineto auglu koku postitaju isnihzinaschanas lihdsekkis ir — trahns, ar ko kokus wajaga apsmehret. Bet tâ ka trahns kokam nokaitigs, rada degsni (brantu), tad schis lihdsekkis naw wisai eeteizams. Wina weetâ sekmigi un kokeem nekaitigi war leetot preeksch tam isgudrotu un apteekâs dabujamu lihmi — Brumata-lihms. Dr. Lenz's eeteiz auglu dahrsôs ganit pihles, ihsti julijâ, augustâ un septembrî, kad schee postawneeki laischas no kokeem semê. Pihles winus kahrigi aprij. No julija lihdz septembram noder semi ap kokeem masakais weenu pehdu dsili usrakt un tad zeeti samihdit, lai eerakteee kukaini newaretu pawasarâ tik weegli islihst no semes.

Brumata-lihms ir wispahr par loti teizamu lihdsekli atsihts. Winsch naw wis jasmehrê uz pascha koka, bet koks papreeksch jaaptin ar galdneeku schkidrinatâ lihmî samehrzetu papiru (papirs war buht kaut kahds — ari wezas tapetes) un tad schi papira wirspuse jaapsmehrê ar brumata-lihmi. Schis darbs jadara oktobra widû. Papira apsmehreschana ar brumata-lihmi, kursch jasasilda rembens, jaatkahrto waj ik trescho nedelu, t. i. tiklihdz wezais smehrejums palizis nelipigs, kas stipri ween atkaras no laika un gaisa. Pee jauneem kokeem eedsihtos meetus ari wajaga apsmehret ar brumata-lihmi. Ja nowembrî jaw eerastos salnas, rudens saltums, tad apsmehreschana jaaptur lihdz laiks naw atlaidees. Dezembra widû aplihmeto papiru wajaga nonemt un winu war usglabat nahkamibai. Schis lihms jo aiszeetinatôs traukôs usturâs gadeem ilgi derigs. Weena mahrzina schi lihma peeteek ap 30 kokeem un maksâ ar klahtpeelikto pamahzibu, kâ winsch jaleeto, ne wairak par 1 rbl. (2 markas).

Atbildes.

Wairakeem korespondenzisu eesuhtitajeem. Mihli luhdsam, laipni atwainot, ka wisus eesuhtitos sinojumus, teipas truhkuma dehl, nespehjam schini numurâ nodrukat, bet teem buhs japagaida lihdz nahkoscham numuram, kur tos pehz eespehjas isleetosim.

P. Sw. — J.-P. G. Suhteet ween; rakstus pehz eespehjas isleetosim.

K. J. — G. Suhtitos rakstus sanehmam — pateizamies.

Aukuperonam — N. Mums naw eespehjams, eesuhtitos rakstus tuhlit nodrukat, bet teem ne reti japagaida.

Luhka Andr. — Warsch. Grahmatina makfas ar prefuhtischanu 29 kap.

Pl. J. — J.-D. Adresejat itin weenkahrschi: „Jelgawas Latw. beedr. rakstn. nodalai — Jelgawâ", gan tad suhtijums pareisi tur nonahks. Red.

Is muhsu weesigâs sadsihwes.

„Rigas Latw. Beedriba."

Swehtdeen, 4. now., plksten 7 w.: teatris. Israhdis pirmo reisi: „Muhsu dakteris". Tautas luga ar dseedaschanu 4 zehleenôs no Treptowa un Hermana. Latweeschu skatuwei pahrstrahdajis Rudolfs Blaumans.

„Jonatana beedriba."

T. p. d., plkst. 7 w.: Martinu balle.

„Rigas pahrdaugawas amatn. pal. beedriba."

T. p. d., plkst. 7 w., Wingrotaju sahlê: balle.

Deewa-kalposchana Rigas basnizâs.

Swehtdeen, 4. nowembrî 1890. g. Jahna basnizâ mahz. Bernewitzs pulksten 9 preeksch pusdeenas un mahz. Paukschens pulksten 2 pehz pusd. Gertrudes basnizâ mahz. A. Walters pulksten $\frac{1}{2}2$ pehz pusdeenas. Jesus basnizâ mahz. Bergmanns pulksten 9 preeksch pusdeenas. Martin basnizâ mahz. Kaehlbrandts plksi. 9 pr. pusd. Trihsweenibas basnizâ mahz. Fromms pulksten 9 preeksch pusd. Pahwila basnizâ mahz. E. Walters pulksten $\frac{1}{2}9$ preeksch pusdeenas un pulksten 6 pehz pusdeenas.

Tirgus sinas.

Rigâ, 1. nowembrî 1890. g.

Kweeschi: Kursemes, 123 mahrz., 83 kap. pudâ, Kreewu, Saksonka, 128 mahrz., 97 kap. pudâ, seemaskweeschi, pehz labuma, 85—95 kap. pudâ.

Rudsi: Kreewu, 120 mahrz., 79 kap. pudâ, Kursemes, 120 mahrz., 77 kap. pudâ, Kursemes schahwetee 120 mahrz., 77 kap. pudâ.

Meeschi: Kursemes diwkanschu, 110 mahrz., 69 kap. pudâ, Kreewu, 110 mahrz., 72 kap. pudâ, schahweti, 100 mahrz., 71 kap. pudâ.

Ausas: Kursemes, pehz labuma, 57—68 kap. pudâ, Kreewu, zaurmehra labuma, 62—64 kap. pudâ., Kreewu, augstaka labuma, 65—70 kap. pudâ, schahwetâs, 59—60 kap. pudâ, pahrdeweji.

Linsehklas: weenlahrschâs 7mehrejas, 108—109 kap. pudâ, stepju sehklas, 7mehrejas, 120 kap. pudâ.

Kanepu sehklas: schahwetas 105 kap. pudâ.

Kweeschu klijas: rupjâs 50—52 kap. pudâ, pahrdeweji, smalkâs 45 kap. pudâ.

Berlines birsche.

13. (1.) now. 1890.

		Deenu eepreeksch
Kreewu kredit-bil. par 100 rubl. kassa	248 50*)	249
„ 100 rbl. uz nowembra beig.	248 25	250 50
„ 100 rbl. uz dezembra beig.	248 75	251

*) 1 walsts-marka = 40,24 kap.

Tendenze preeksch Kreewu naudaspapireem: zeeta.

Naudas-papihru zena.

Peterburgâ, 31. oktobrî 1890.

Papihri.	maks.	prassa.
Pustimperials	660	663
5% bankbiletu 1. islaidums	$102\frac{1}{8}$	$102\frac{1}{2}$
5% „ 5. „	$101\frac{7}{8}$	$101\frac{1}{2}$
5% Kustrenas isnehmums no 1877. gada	$101\frac{1}{8}$	$101\frac{7}{8}$
5% „ „ „ 1879. „	$103\frac{1}{2}$	$103\frac{7}{8}$
1. 5% Kreewu prehm. aisnehmums	$231\frac{1}{8}$	232
2. „ „ „ „	$212\frac{1}{2}$	$213\frac{1}{4}$
5% konsol. 1871. gada aisnehmums	—	—
Odes. pilsl. hipoteku bankas $5\frac{1}{2}$% obligacijas	$96\frac{7}{8}$	$97\frac{1}{4}$
Kreew. zem. kred. 5% sihlu-sihmes	$99\frac{3}{8}$	$100\frac{1}{4}$
6% Charkowas zemst. sihlu-sihmes	102	$102\frac{1}{2}$
5% „ „ „	$95\frac{3}{4}$	—
Rigas kom. bankas akz.	310	—
Rigas Dinaburgas dselsceja akcijas	140	143
Dinaburgas-Witebskas dselsz. akz.	—	170

Jaunakàs ſinas.

Widſemes gubernatora kungs atkal pahrbrauza no ſawa rewiſijas zeſojuma.

Baltijas pareiſtizibas brahliba, kà „R. W." dſirdejis, eezehluſe ſewiſchku komiſiju preekſch jautajuma apſpreeſchanas: kà uſ muhſchigeem laikeem buhtu jaapdroſchina brahlibu paſtahwiba Baltijas apgabalâ, zaur neaiſteekamu kapitalu dibinaſchanu katrà brahlibâ.

Jaunai Tornakalna draudſei, kà dſird, Widſemes konſiſtorija par mahzitaju eewehlejuſi Jahnu draudſes jaunako mahzitaju P. Paulſchen kgu.

Poſta tilts, kà „Ztg. f. St. u. L." ſino, uſ pilſehtas waldes nolehmumu ſchogad paliekſchot lihdſ 14. nowembrim neiſnemts, ja lihdſ tam laikam neuſnahktu ſala. Tahds pilſehtas waldes nolehmums notizis tadehl, ka birſchas komiteja apnehmuſees atlihdſinat wiſus ſaudejumus, ko ſihkledus tiltam padaritu.

Zehſu pilſehtas dome nolehmuſe, preekſch Zehſu-Walkas meerteeſneſchu pulzes nama buhwes pahrdot waldibai 661¼ kwadrat-aſu leelu gruntsgabalu ar uſ wina atronoſchos nabagu namu par 5000 rbl.

No Leepumuiſchas. Leepumuiſchâ naktî no 18. uſ 19. oktobri bruhwer kungam kaſe uſlauſta. Sagli noſmehrejuſchi papiri ar wahgu ſmehri, tad iſſpeeduſchi ruhti beſ kahda troſchna, kur uſlauſta kaſe un ſkaidrâ naudâ iſnemti 45 rbl., otrâ atwilktnê atraduſchees akziſes papiri, kuri ſaplehſti un turpat iſmeſti. Sagli beſ kahdam pehdam. J. P.

No Gatartas. Ne ilgi atpakal ir ſagli mehginajuſchi eelauſtees ſchejeenes Jaun-Druſtu krodſneeka ſtallî; bet zaur kahdu trauzekli laiduſchees lapâs. Stalli jaw bijuſchi atſlehguſchi. Prom behgot nabadſineem bijis palizis: bunte muhkiſeru un wahramais podinſch. Ehrſchkis.

No Pils-Skujenes. Aiſgahjuſchà Lutera draudſes mahzitaja Schlegera weetâ eewehlets par mahzitaju Gaigala kgs, iſ Walkas. P.

No Ainaſcheem raksta „D. Ztgai", ka tur pehdejôs gadôs eſot koku tirdſneeziba ſtipri uſplauku ſi, ar ko nodarbojotees ari maſgruntneeki. Tàpat ari kugu buhwe te tà uſplauluſi, kà neweenà zitâ juhrmalas weetâ.

Weſteenas apkahrtnê daſcheem ſaimneekeem lopi, kurus pagahjuſchâ waſarâ traks ſuns aprehjis, tagad paleek ar ſcho kaiti traki, tà ka wairak gows lopu janogalina. (B.)

Kurſemes gubernators peeſuhtijis wiſàm pagaſta waldem pawehli, ka tahs no Kurſemes kreditbeedribas drihkſt peenemt rakſtus weenigi Kreewu walodâ; rakſti, kas zitâs walodâs rakſtiti, naw eewehrojami.

Kurſeme. Grafa Herberta Bismarka bruhte, kà „Nowoſti" ſino, ne-eſot wis ſenakà juſtizminiſtra grafa Pahlena meita, bet wina brahla meita. Wezais Bismarks to it labi eeredſot un jaw preekſch wairak gadeem winu iſredſejis par ſawu wedeklu. (T.)

Jelgawas Drikſes jauntaiſamà tilta dſelſsdaſas, kuras pee Rigas bija nogrimuſchas lihdſ ar laiwu, laimigi iſſwejotas un atweſtas ſchurp uſ Jelgawu. Tà tad zerams, ka drihſumâ ſagaidiſim ſcho ilgi kahroto weeſi.

Jaunjelgawâ 23. okt. par mahzitaju eeweſts Miklawa kgs.

Jelgawas-Bauſkas aprinka preekſchneeks „Kurſ. g. aw." iſſola 100 rbl. tam, kas ſaguhſta iſ Pleſkawas areſtantu pulka iſbehguſchos areſtantus: Juri Oſollapu, Kriſtofu Gintapu un Juliju Kronbergu, kuri mihtot Jelgawas apkahrtnes meſchôs un beeſchi uſ zeleem aplaupot brauzejus.

Leepajas pilſehtas walde nodomajuſi aiſnemtees 250,000 rbl., lai pahrbrugetu tirgus laukumu, Graudu eelu un juhras kraſtu.

Tukumâ no 8. nowembra ſahkot iſnahkſchot weenreiſ nedelâ ſludinajumu lapa, kuru par welti iſdaliſchot Tukumâ un tahs apkahrtnê.

Peterburgâ, 31. okt. Brunu kreiſers „Pamjatj Aſowa" ar Wina Keiſariſku Augſtibu Leelkuaſu Tronamautneeku wakar atſtahja Patru, dodamees uſ Kalamjakas puſi. Wina Keiſariſkas Augſtibas zeſojums uſ Olimpiju un Mikeni nelabà laika dehl nenotika.

Peterburgâ, 31. oktobrî. „Now. Wr." ſino, ko nodoms, dibinat lauksaimneezibas miniſtriju, atmeſts un winas weetâ eeſtahdiſchot Domenu miniſtrijâ ihpaſchu lauksaimneezibas padomi.

Peterburga. Wina Keiſ. Majeſtate 20. okt. Wiſaugſtaki pawehlejis naudas laſiſchanu wiſâ walſti preekſch Orenburgas apdeguſcheem, kas notikuſi uſ Wiſaugſtako pawehli, tagad nobeigt.

Peterburgas awiſes ſino, ka apſpreeſchot jautajumu par zeku taiſiſchanu, domas eekuſtinatas, ka buhtu jataiſa pehz eeſpehjas daudſ ſchoſejas, pee kuru taiſiſchanas lai ari eedſihwneeki peedalitos par brihwu materialu peeweſdami waj ſtrahdadami. — Daudſi deenwidus wakara nowadi peepraſijuſchi, lai progimnaſijas taptu pahrwehrſtas par lauksaimneezibas ſkolam ar wiſpahrigu mahzibas programu. — Kreewijas apinaudſetaji nodomajuſchi zentralſtazijas eerihkot, kur waretu winu raſchojumus brahket un laiſt tirdſneezibâ.

Peterburgâ, kà weetejais „Liſtoks" ſino, preekſch kahda laika nomiris bagats tirgotajs, kurſch wezakam dehlam atſtahjis aiſſehgeletu kaſti, ar to noteikumu, kad winſch to drihkſt tik tad attaiſit, kad atſtahtà manta jaw iſdalita. Kaſtiti attaiſot, dehls tanî atradis zeretàs mantas weetâ tikai pahri wihſchu, zirwi un ahmaru lihdſ ar ſihmiti, lai dehls ſchahs leetas turot zeenâ un godâ, jo wina tehwam tahs reiſ bijuſchas wina weenigais ihpaſchums, kad no laukeem atnahzis Peterburgâ. Dehls ari leetas lihdſ ar kaſtiti ruhpigi glabajis. Te nupat winſch rahdijis ſawu mantojumu kahdam ſawam draugam un nu abeem par ne maſeem brihnumeem wihſes atraduſees bankas ſihme par 20,000 rbl.!

Peterburgâ pehdejâ laikâ iſplatotees baku ſehrga. Sperti it nopeetni ſoli, ſehrgu aprobeſchot.

Lopu mehris, kà „Wald. W." iſſino, Eiropas Kreewijâ pehdejôs gadôs loti maſinajees. Tà peem. lihdſ 1883. g. katru gadu krituſchi lihdſ 350,000 lopu, kamehr pehrnajâ gadâ tik 14,000 un ſchogad, lihdſ 1. oktobrim, tikai 785 lopi.

Wilnas apgabala generalgubernators uſdewis ſpert ſtingrus ſolus pret ſemneeku aiſeeſchanu uſ Ameriku.

No Batumas raksta, ka kahdi 10,000 Kaukaſijas kalnu eedſihwotaji nodomajuſchi aiſeet uſ Turziju dſihwot. Pirmais braukums jaw eſot notizis.

Telegrami

iſ Seemeku telegrafa-agenturas.

Peterburgâ, 1. nowembrî. Muiſchneeku agrarbankas premiju biletu otrajâ iſloſejumâ galwenakee winneſti krita uſ ſchahdàm biletem:

200,000 rbl. uſ Nr. 6,457 29.
75,000 „ „ „ 13,139 22.
40,000 „ „ „ 9,933 42.
25,000 „ „ „ 9,367 29.

3 winneſti à 10,000 rbl. uſ NNr. 521 1, 7,257 45, 15,311 26.

5 winneſti à 8,000 rbl. uſ NNr. 1,540 47, 5,283 50, 7,245 25, 10,231 42, 10,898 28.

8 winneſti à 5000 rbl. uſ NNr. 4,692 16, 5,239 30, 7,276 45, 7,627 17, 10,565 13, 10,880 47, 13,815 22, 14,556 29.

20 winneſti á 1000 rbl. uſ NNr. 1,063 37, 2,856 33, 4,261 23, 6,430 36, 6,434 18, 6,689 23, 8,087 50, 8,445 13, 8,591 11, 9,791 46, 10,464 26, 10,536 9, 10,724 32, 10,840 6, 11,533 27, 11,723 36, 12,915 12, 13,475 43, 14,033 10, 15,258, 18.

Londonê, 13. (1.) nowembrî. Kahds augſtaks Indijas waldibas eerehdnis ſer Donalds Mekenſi un Britijas wehſtneezibas ſekretars Konſtantinopolê, Hardinags, ir dabujuſchi pawehli, pawadit Wina Keiſariſku Augſtibu Leelkuaſu Tronamantneeku Wina zeſojumâ zaur Indiju.

Ihpaſchneeks un iſdewejs: Ernſt Plates.
Atbildoſchais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 2 ноября 1890 г.

Lihdſ 1. nowembrim 1890. g. pee Rigas atnahkuſchi 1826 kugi un iſgahjuſchi 1855 kugi.

Sludinajumi.

Weſeliga emma
teek mekleta. Japeeteizàs Kauſ-eelâ Nr. 6, pahrdotawâ.

Kanepes,
ſmalkas ſortes, teek ari maſakàs daàs lehti pahrdotas Marſtal-eelâ Nr. 20, kantorî, weenu trepi augſchâ. 2

Waſelinu,
baltu un dſeltenu, tà ka waſelinu pakawu un ahdu ſmehri,
ſeepu ſahles un piku pehrwi,
benzinu un glizerinu,
wiſadas ſmarſchojoſchas ſeepes leelâ krahjumâ un pehrwes preekſch ſihda, wilnainàm un puswilnainàm drehbem un dſijam, ar pamahzifchanu u. t. t., par wiſlehtakàm zenam peedahwà
Carl Nevermann un beedr.,
apteeku nodala pee Jaunajeem wahrteem.
Pehrkam waſku, paeglu ogas un kaltetas ſahles.

500
reiſ paleelinatu redſ katru leetu zaur jaunatraſto
brihnuma-kabatas mikroſkopu,
zaur ko winſch ir nepeezeeſchams katram weikalneekam, ſkolotajam, ſtudentam; tapat wajadſigs un derigs katrà ſaimneezibà preekſch ehdeenu un dſehreenu iſmekleſchanas. Winam ari teek lihdſi dota lupe (paleelinaſchanas glahſe), kura ihſtredſigeem pee laſiſchanas loti deriga.
Peeſuhtiſchana pret
1 rubla
eeſuhtiſchanu ſkaidrâ naudâ jeb paſtmarkàs, wiſâ Kreewijà par brihwu.
D. Klekner,
Wihnê, I., Paſta eelâ 20.

Stipri un lehti
teek wiſi preekſchmeti no ſtikla, porzelana, fajangſa, mahla, juhrputàm, marmora, malachita, ſilonkaula u. t. t. Peldu eelâ Nr. 17 (21), 2 tr. augſtu ſakiteti.

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ, burtu leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera baſnizas, ir dabujama ſchahda grahmata:
Skolas-katkiſmis,
ko pehz Mahrtina Lutera ſwehtas mahzibas ar iſſtahſtiſchanu ſarakſtijis
Wilhelms Walters,
Krimuldas mahzitajs.
Maksà 30 kap.
Ernst Plates.

Luhgums.
Wiſas zeen. muiſchu un pagaſtu waldes teek laipni luhgtas, ja gada tirgi kur tiktu pahrgroſiti, lai to paſinotu Ernſta Plates grahmatu drukatawà Rigâ, pee Petera baſnizas.

Pee „Gulbja."
Jauna
modes pretſchu pahrdotawa,
Rigâ, Kalku eelà Nr. 35, netahlu no rahtuſcha
(blakus manai dſiju pahrdotawai pee „Gulbja"),
paſinoju ſaweem draugeem un zeen. pirzejeem, ka blakus ſawai wezajai dſiju pahrdotawai eſmu wehl atwehris **modes un wiſadu pretſchu pahrdotawu.** Cedroſchinos apgalwot, ka mani daudſee dſiju pirzeji ari pilnigi atradis jaunatwehrtâ pahrdotawâ **wiſjaunakas modes prezes** teizamakà labumà par negrozamu zenu beſ uſpraſiſchanas.
Ihpaſchi eewehlu ſekoſchas prezes leelâ daudzumâ un par fabrikas zenu:
Drehbi kaſchoku pahrwelleem, paltoſeem un uſwalkeem. **Drapu, bukſkinu, tuhku, wadmalu un puswadmalu. Schgel-audekli** preekſch kugeem, leelakàm un maſakàm laiwam un ſudmaleekeem, kà ari preekſch eepakaſchanas, braſiljas (weſuma ſegus) un maiſus. **Audeklu** leelâ iſwehlê, kà: **Pinnijas, Jaroſlawas un Maſkawas.** Beſ tam wehl eewehlu ihpaſchi **Turku audekli,** 10 kap. ol. un dahrgaki. Tad wehl **maiſus** preekſch lobibas, 35 kap. gab. un dahrgaki.
Preekſch **eeſwehtiſchanas** un **balles kleitam: brahmu, dibitu, kaſchimiru, ripſu, alpaku, zeſiru, ſamtu, ſihdu, atlaſu, katunus, kretonus,** kà ari **lakatus** no **ſihda, atlaſa, kaſchimira, bukſkina** un **wiſadas ſchalles. Wilnas** un **watetus dekus, grihdu dekus, tepikus, gardines** un **zitas prezes.**
Beſ tam wehl atronàs manà nama **magaſine** preekſch **ſeeweeſchu** un **behrnu apgehrbeem.**
Wiſas prezes pahrdodu ar galwojumu.
Jauna modes pretſchu pahrdotawa pee „Gulbja",
Rigâ, Kalku eelà Nr. 35.

Rule iſnahzis:
Atbalſs-kalendars 1891. g.
M. Silina.
Makſà lihdſ ar karti 25 kap.
Saturs: Beſ jau paraſtam wiſpahrigam kalendaru ſinam ari **wiſu Kurſemes un Widſemes pagaſtu adreſes,** lihdſ ar eemihtneeku un mahju daudſumu. Leels krahjums mahju noſaukumu **(2500). Stahſti iſ Latweeſchu ſadſihwes.** Daudſ un daſchadi apzerejumi par lauksaimneezibu, lopkopibu, peenſaimneezibu u. t. t. **Pamahziba kà laukus mehro (4 ſihmejumeem). Par klehtim (4 klehſchu plahneem). No kam paſihſtams ſirga wezums. Kà iſſinams, zik dſihws lops galà ſwer** un wehl daudſ ziti rakſti. **Peelikums: 1) Latwijas wehſturiga karte** (Wahzeeſcheem atnahkot), **2) Latwijas,** t. i. **Widſemes un Kurſemes tagadejo laiku karte** (wiſam muiſcham, leelzeleem, dſelſzeleem u. t. t.) Kalendara pirzejs dabun waj nu weenu waj otru par welti klaht. **Karte weena pate — katra makſà 75 kap.**

Rigas hipoteku beedriba.
Gaiditàs
jaunàs kuponu lokſnes
1870. un 1880. gadâ iſlaiſtàm kihlu ſihmem, ir atnahkuſchas.
Direkzija.

P. van Dyk'a pehznahzeji
peedahwà:
Anglu patent Viktoria un ſlawenos Lehfeldta jaunaka iſgudrojuma ar roku un ſiksnam dſenamus
krehjuma ſeparatorus,
kuri tuhlit no gowim ſlauktam peenam atſchkir krehjumu.
Labako twaika maſchinu zilindra ellu,
kuru leetojot zilindri loti labi iſturàs, daudſ labaki, nekà kad ar taukeem ſmehretu.
Gumijas nodalà: pehz Amerikaneeſchu jaunakà atraduma pagawotas **gumijas galoſchas, leetus mehteles,** kungeem un dahmam, kà ari wiſadus gumijas raſchojumus, wiſadàm wajadſibam, leelâ iſwehlê.
Korku tepiki.

Dibinata 1788. g. Dibinata 1788. g.
C. B. Kirſtein'a
wiſwezakà ſeepju un ſwetſchu fabrika Rigâ,
dibinata 1788. gadà,
peedahwà
daſchadas ſeepju un ſwetſchu ſortes
iſ labakà materiala.
Fabrika un pretſchu krahjums
Jelgawas ahrpilſehtâ, Kugu (Ambaru) un Akmenu eelu ſtuhri Nr. 8/10.
Noliktawas:
Eekſchpilſehtâ: Schahlu eelâ Nr. 1, Reſurſes namâ, pretim J. Jakſch un beedr. pulkſt. bodei un Skahrnu eelâ Nr. 12.
Peterburgas ahrpilſehtâ: Leelajâ Aleksander eelâ Nr. 87.
Jelgawas ahrpilſehtâ: Kugu (Ambaru) un Akmenu eelu ſtuhri Nr. 2 un Kugu eelâ Nr. 10.

Herm. Hübnera
jumta papes fabrika.
Noliktawa:
Marſtal eelâ Nr. 32,
peedahwà ſawu
aſſalta akmena-jumta-papi,
maſtiks-aſſalta-laku,
akmenoglu darwu,
ſchkidru aſſalta-jumta-papi
(labeeſinaſchanas ſchkeedru maſa),
uſnemahs ſtipru apjumſchanu par wiſlehtakàm zenàm.

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera baſnizas, ir dabujamas ſchahdas grahmatas:
Brahlu naids un ſeewas uſtiziba.
No O. Wieting.
Makſà 5 kap.
Daſchadu dſeeſmu krahjums.
Dſeeſmu mihlotajeem par preeku ſagahdats no winu drauga.
Makſà 15 kap.
100 dſeeſmas un ſinges
ar notem no J. Kaktina un J. Zaunita.
Makſà 25 kap.
Dehls no kara-deenеſta.
Makſà 8 kap.
Ernst Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 2 ноября 1890 г. № 6184. Рижскій Полицеймейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernſt Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.